

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski

w sprawie **M. W.**

skazanego z art. 216 k.k.

po rozpoznaniu zażalenia skazanego na zarządzenie przewodniczącego V

Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K.

z dnia 29 grudnia 2014 r.

w przedmiocie odmowy przyjęcia kasacji

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił

uchylić zaskarżone zarządzenie, a także zarządzenie z dnia 13 listopada 2014 r. w przedmiocie odmowy wyznaczenia skazanemu obrońcy z urzędu i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w K. w celu ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrok Sądu Okręgowego w K., utrzymujący w mocy orzeczenie Sądu I instancji w sprawie M. W., został wydany w dniu 29 września 2014 r. Pismem z dnia 14 października 2014 r., skazany zwrócił się do Sądu Okręgowego w K. o wyznaczenie, jak to określił „pełnomocnika z urzędu dla skierowania skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego”. Zarządzeniem z dnia 13 listopada 2014 r. przewodniczący V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. odmówił wyznaczenia M. W. obrońcy z urzędu w celu sporządzenia kasacji z uwagi na brak wskazania przez w/w okoliczności stanowiących bezwzględną przyczynę uchylenia wyroku oraz fakt skazania wyłącznie na karę grzywny – z jednoczesnym pouczeniem o uprawnieniu do ustanowienia w tym celu obrońcy z wyboru. To

właśnie ta decyzja została zakwestionowana przez skazanego w drodze „zażalenia” z dnia 17 grudnia 2014 r., w którym skazany powoływał się na swoją sytuację zdrowotną i osobistą oraz załączoną korespondencję.

Następnie, w dniu 29 grudnia 2014 r. zostało wydane zarządzenie przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K., sygn. akt ... 814, którym odmówiono przyjęcia kasacji od wyroku tego Sądu z dnia 29 września 2014 r. w sprawie M. W., wskazując przy tym, że nie zostały usunięte braki formalne w postaci niezachowania wymogu sporządzenia i podpisania nadzwyczajnego środka zaskarżenia przez ustanowionego obrońcę. To ostatnie zarządzenie zostało z kolei zakwestionowane przez skazanego w piśmie z dnia 29 stycznia 2015 r., w którym odniósł się on przebiegu postępowania jeszcze przed Sądem I instancji, a także okoliczności będących podłożem konfliktu między stronami procesowymi w tej sprawie, deklarując na koniec zamiar skorzystania z udzielonego mu pouczenia i zwrócenia się do tzw. podmiotów specjalnych o wniesienie kasacji w jego sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do dyspozycji przepisu art. 530 § 2 k.p.k., prezes sądu do którego wniesiono kasację, odmawia jej przyjęcia jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 lub w art. 429 § 1 k.p.k. albo gdy kasację oparto na innych powodach niż wskazane w art. 523 § 1 k.p.k.. Właśnie takie zarządzenie podlega zaskarżeniu zażaleniem przewidzianym w art. 530 § 3 k.p.k. Jednak na tym etapie postępowania okołokasacyjnego kontroli podlega również wcześniejsza decyzja procesowa dotycząca wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Wprawdzie, zgodnie z dyspozycją art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k., skazanemu M. W. nie przysługiwał środek odwoławczy na odmowę wyznaczenia mu obrońcy z urzędu, ale w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że rozstrzygnięcie w tej kwestii podlega kontroli w zakresie, w jakim stało się przyczyną blokującą uruchomienie i dalszy bieg tzw. procedury okołokasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2003 r. II KZ 48/02 LEX nr 74381). Brak możliwości zaskarżenia samej decyzji o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu w celu zbadania sprawy pod kątem ewentualnej możliwości wniesienia kasacji, przenosi kwestię oceny zasadności tego rozstrzygnięcia na kolejny etap

procedowania, tj. zarządzenie o odmowie przyjęcia środka zaskarżenia sporządzonego przez samego skazanego. Skoro w niniejszej sprawie przyczyną odmowy przyjęcia kasacji był brak sporządzenia i podpisania tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia przez obrońcę będącego adwokatem, to zasadniczego znaczenia nabiera ocena prawidłowości decyzji przewodniczącego wydziału odmawiającej wyznaczenia skazanemu M. W. obrońcy z urzędu w celu zbadania sprawy pod kątem ewentualnego sporządzenia i wniesienia kasacji. Tymczasem, właśnie w tej materii stanowisko wyrażone w zarządzeniu przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 listopada 2014 r. o odmowie wyznaczenia M. W. obrońcy z urzędu w celu ewentualnego sporządzenia kasacji – nie jest trafne.

Jak już odnotowano na wstępie, podstawą tego zarządzenia było stwierdzenie, że we wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu brak było wskazania okoliczności stanowiących bezwzględną przyczynę uchylenia wyroku w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie nastąpiło skazanie wyłącznie na karę grzywny. Przewodniczący przyjął zatem, że to skazany ma ustalić i wskazać okoliczności wymienione w art. 439 k.p.k. i dopiero wtedy może skutecznie ubiegać się o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu.

Zapatrywania tego podzielić nie można. W pełni trzeba bowiem zgodzić się z poglądem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2009 r. V KZ 8/09, w którym podkreślono, że *„po to ustawodawca w postępowaniu kasacyjnym ustanowił przymus adwokacki, aby ten nadzwyczajny środek zaskarżenia sporządzany był przez profesjonalistów, należycie znających procedurę karną i potrafiący właściwie formułować zarzuty kasacyjne. Z faktu, że w osobistej „kasacji” skazany nie podniósł czy nie sformułował należycie właściwych zarzutów, nie można przecież wnosić, że nie mógłby tego uczynić ewentualnie wyznaczony obrońca z urzędu”*. Wprawdzie rzeczywiście, w świetle dyspozycji art. 523 § 2 w zw. z § 4 k.p.k., kasację na korzyść oskarżonego, który nie został skazany na karę bezwzględnego pozbawienia wolności, strona może wnieść jedynie w razie podniesienia uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., ale wcale nie oznacza to, że już na etapie ubiegania się o wyznaczenie obrońcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym skazany ma obowiązek wykazania zaistnienia

okoliczności wymienionej w tym ostatnim przepisie. Zarazem, brak powołania się przez skazanego, na tym etapie postępowania, na jedną z bezwzględnych przyczyn uchylenia wyroku, nie prowadzi do wniosku, że badanie sprawy przez podmiot fachowy także nie doprowadzi do ujawnienia uchybienia należącego do tej kategorii. Przyjmowanie założenia, że w sprawach, w których nie została wymierzona kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu zbadania czy nie istnieją podstawy do wniesienia kasacji, wyłącznie zależy od powołania się na okoliczności wymienione w art. 439 k.p.k., nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach. Zagadnienie przesłanek determinujących udzielanie pomocy prawnej z urzędu regulują normy art. 78 i nast. k.p.k., w oparciu o które powinien zostać merytorycznie rozpoznany wniosek skazanego M. W. Dopiero prawidłowe ustosunkowanie się do tego wniosku umożliwi podjęcie dalszych decyzji związanych z postępowaniem okołokasacyjnym.

Powyższe zapatrywanie przemawiało za uchyleniem obu zarządzeń przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. wymienionych na wstępie, z których pierwsze oparte było na wadliwej przesłance, a drugie, choć formalnie poprawne – wykorzystało tę ułomną podstawę dla wydania rozstrzygnięcia niekorzystnego z punktu widzenia realizacji uprawnień procesowych skazanego.

Przy ponownym procedowaniu w tej sprawie, należy w pierwszej kolejności ustosunkować się do wniosku M. W. z uwzględnieniem przesłanek wymienionych w art. 78 § 1 k.p.k., co otworzy drogę do podjęcia dalszych niezbędnych rozstrzygnięć.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.